

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny
Zakład Bakteriologii
ul. Żołnierska 18
10-561 Olsztyn
tel.(89) 538-64-60

Godziny przyjmowania badań zewnętrznych:
poniedziałek – piątek 7.45 – 14.45

Pobieranie materiału do badań mikrobiologicznych

1. Zlecenie badania mikrobiologicznego:

- zlecający badanie zobowiązany jest do czytelnego i dokładnego wypełnienia "ZLECENIA NA BADANIA BAKTERIOLOGICZNE" I/LUB: "ZLECENIA NA BADANIA GENETYCZNE"
- osoba zlecająca badanie potwierdza to własnoręcznym podpisem.

Osoba pobierająca badanie ma obowiązek:

- przygotowania do badania wg wytycznych (patrz niżej),
- pobieranie, transport i przechowywanie materiału do badań mikrobiologicznych wykonać wg wytycznych (patrz niżej).

2. Zabezpieczenie materiału do diagnostyki mikrobiologicznej:

- każdy materiał biologiczny należy traktować jako ZAKAŻNY i zabezpieczyć go przed: uszkodzeniem, przedostaniem się do środowiska, dostaniem się w niepowołane ręce.

3. Transport materiału do laboratorium – zalecenia ogólne:

- materiał do diagnostyki mikrobiologicznej powinien być jak najszybciej dostarczony do laboratorium i/lub według wytycznych (patrz niżej).

4. Czas oczekiwania na wynik – uzależniony jest od rodzaju materiału, charakteru wzrostu, konieczności rozszerzenia metod diagnostycznych.

Każda próba powinna być opisana imieniem i nazwiskiem, PESEL pacjenta oraz data i godzina pobrania materiału.

Instrukcja prawidłowego przygotowania pacjenta, pobrania, przechowywania i transportu materiału biologicznego znajduje się w poniższych tabelach.

<i>Materiał</i>	<i>Przygotowanie pacjenta</i>	<i>Instrukcja pobrania</i>	<i>Przechowywanie, transport</i>
Wymaz z nosa	Materiał z nosa można pobrać o każdej porze dnia przed wydmuchaniem nosa, oraz pod warunkiem, że przez 2-3 godziny przed badaniem nie były stosowane środki antybakteryjne i inne krople, maści i kremy.	Materiał pobrać za pomocą -wymazówki suchej zwilżonej jałową solą fizjologiczną. - wymazówki z podłożem transportowym. Wykonując energiczne ruchy obrotowe wymazać błonę śluzową nosa. Materiał należy pobrać z każdego otworu nosowego odpowiednio głęboko (ok 2 cm.).	Materiał pobrany na wymazówkę z podłożem transportowym należy dostarczyć w ciągu 24 godzin, przechowywać w temperaturze pokojowej. Wymazówka bez podłoża transportowego powinna być dostarczona jak najszybciej do Zakładu Bakteriologii (do 2 h).
Wymaz z nosa- badanie na nosicielstwo gronkowca złocistego	Materiał z nosa można pobrać o każdej porze dnia przed wydmuchaniem nosa, oraz pod warunkiem, że przez 2-3 godziny przed badaniem nie były stosowane środki antybakteryjne i inne krople, maści i kremy.	Materiał pobierać wymazówką z obu przedsionków nosa.	Materiał pobrany na wymazówkę z podłożem transportowym należy dostarczyć w ciągu 24 godzin, przechowywać w temperaturze pokojowej.
Wymaz z nosa . Wykrywanie antygeny wirusa Sars-CoV-2	Materiał z nosa można pobrać o każdej porze dnia.	Pobranie wymazu z nosa odbywa się w gabinecie zabiegowym w dni powszednie w godzinach 7.35-7.50. Wymaz pobiera osoba uprawniona z Zakładu Bakteriologii.	Test wykonywany jest w Zakładzie Bakteriologii natychmiast po pobraniu próby.

<i>Material</i>	<i>Przygotowanie pacjenta</i>	<i>Instrukcja pobrania</i>	<i>Przechowywanie, transport</i>
Wymaz z gardła i jamy nosowo-gardłowej (w tym z migdałków)	Przed pobraniem wymazu pacjent powinien być na czczo, należy przepłukać jamę ustną przegotowaną wodą (nie należy myć zębów).	Wymaz pobrać z tylnej ściany gardła lub z tylnej ściany jamy nosowo-gardłowej. Przytrzymać szpatułką język w celu uwidocznienia miejsca pobrania materiału. Zdecydowanym, uciskającym, kolistym ruchem pobrać jałową wymazówką materiał ze zmienionych zapalnie miejsc, z powierzchni migdałków i łuków podniebiennych, czopów ropnych, nalotów lub pokrytych wydzieliną okolic tylnej ściany gardła. W przypadku suchych błon śluzowych można zwilżyć wacik jałowym roztworem soli fizjologicznej. Nie należy dotykać języka lub języczka podniebiennego i starać się nie zanieczyścić wymazówki śliną. Wymazówkę z pobranym materiałem umieścić w probówce z podłożem transportowym.	Materiał pobrany na wymazówkę z podłożem transportowym należy dostarczyć w ciągu 24 godzin, przechowywać w temperaturze pokojowej.
Wymaz z gardła- w kierunku grzybów drożdżopodobnych	Przed pobraniem wymazu pacjent powinien być na czczo, należy przepłukać jamę ustną przegotowaną wodą (nie należy myć zębów).	Przytrzymać szpatułką język w celu uwidocznienia miejsca pobrania materiału. Zdecydowanym, uciskającym, kolistym ruchem pobrać jałową wymazówką materiał ze zmienionych zapalnie miejsc. Wymazówkę z pobranym materiałem umieścić w probówce z podłożem transportowym.	Materiał pobrany na wymazówkę z podłożem transportowym należy dostarczyć w ciągu 24 godzin, przechowywać w temperaturze pokojowej.

<i>Material</i>	<i>Przygotowanie pacjenta</i>	<i>Instrukcja pobrania</i>	<i>Przechowywanie, transport</i>
Plwocina	UWAGA! Wskazane jest pobranie plwociny przed wdrożeniem antybiotykoterapii. Jeżeli antybiotyk jest podawany należy podać informacje o przyjmowanym antybiotyku. UWAGA! Ponieważ górne drogi oddechowe (gardło, krtań) są skolonizowane florą bakteryjną, dlatego podczas pobierania plwociny konieczne jest duże zaangażowanie ze strony pacjenta. Plwocina powinna być pobrana rano na czczo. Przed pobraniem materiału należy umyć zęby, przepłukać jamę ustną i gardło przegotowaną wodą. (czynność powtórzyć kilkakrotnie). Jeśli pacjent posiada ruchomą protezę zębową, należy ją wyjąć. W przypadku trudności z odkrztuszaniem i uzyskaniem odpowiedniej ilości plwociny (1-3 ml), 1-2 dni przed pobraniem materiału należy zastosować u pacjenta środki wykrztuśne, po konsultacji z lekarzem.	Materiał powinien być uzyskany poprzez głęboki kaszel i odkrztuszanie (należy wziąć głęboki oddech, na chwilę wstrzymać oddech, odkrztusić głęboko i energicznie na wydechu). do jednorazowego, jałowego pojemnika z szerokim otworem. Materiał powinien mieć objętość około 1-3 ml. Do badania nie nadaje się ślina i wydzielina odkrztuszona z tylnej części gardła lub krtani.	Materiał należy dostarczyć do laboratorium w ciągu 2 godzin w temperaturze pokojowej. Jeżeli jest to niemożliwe, materiał należy schłodzić w lodówce dostarczyć do 24 godzin w temperaturze lodówki.

<i>Material</i>	<i>Przygotowanie pacjenta</i>	<i>Instrukcja pobrania</i>	<i>Przechowywanie, transport</i>
Wymazy z ucha zewnętrznego	Przed pobraniem materiału skórę ucha oczyścić sterylnym gazikiem nasączonym płynem do dezynfekcji skóry i odczekać do wyschnięcia.	Jałową wymazówkę osobną dla każdego ucha zwilżyć solą fizjologiczną i pobrać treść z zewnętrznego kanału ucha, uważając, aby nie zanieczyścić wymazówki przez dotknięcie skóry przewodu słuchowego.	Materiał pobrany na wymazówkę z podłożem transportowym należy dostarczyć w ciągu 24 godzin, przechowywać w temperaturze pokojowej. Materiał pobrany do jałowych pojemników należy dostarczyć w ciągu 2 godzin.

<i>Material</i>	<i>Przygotowanie pacjenta</i>	<i>Instrukcja pobrania</i>	<i>Przechowywanie, transport</i>
Wymaz, wydzielina z cewki moczowej	Ujście cewki moczowej oczyścić za pomocą sterylnego gazika nasączonego roztworem soli fizjologicznej, a następnie osuszyć suchym, sterylnym gazikiem.	Wprowadzić do światła cewki cienką wymazówkę na głębokość ok. 2 cm. Materiał pobrać obracając wymazówką (10-20 sekund). Wymazówkę wprowadzić do podłoża transportowego.	Materiał pobrany na wymazówkę z podłożem transportowym należy dostarczyć w ciągu 24 godzin, przechowywać w temperaturze pokojowej.
Nasienie	Zaopatrzyć się w jałowy pojemnik do pobrania próbki. Przed pobraniem próbki nasienia mężczyzna powinien oddać mocz. Za pomocą wody z mydłem, bardzo dokładnie umyć żołądź prącia z uwzględnieniem miejsca pod napletkiem (konieczne jest odciągnięcie napletka). Ujście cewki moczowej oczyścić wacikiem zwilżonym solą fizjologiczną.	Otworzyć jałowy pojemnik nie dotykając jego brzegów i wewnętrznych powierzchni. Materiał pobrać bezpośrednio do pojemnika (w ilości >1ml).	Materiał należy dostarczyć do laboratorium w ciągu 2 godzin, przechowywać w temperaturze pokojowej.

<i>Material</i>	<i>Przygotowanie pacjenta</i>	<i>Instrukcja pobrania</i>	<i>Przechowywanie, transport</i>
Mocz	Próbkę moczu pobierać przed rozpoczęciem leczenia antybiotykami. Mocz należy pobierać do jednorazowych, jałowych pojemników. Do badania najlepiej pobrać poranny mocz, minimum 4 godziny od ostatniej mikcji. U kobiet: Dokładnie umyć okolice cewki moczowej, przedsionek pochwy i okolice krocza wodą z mydłem Wytrzeć w kierunku od przodu do tyłu. Podczas oddawania moczu rozchylić wargi sromowe. U mężczyzn: Umyć wodą z mydłem okolice ujścia cewki moczowej, odprowadzając napletek. Oplukać wodą i wytrzeć jednorazowym, papierowym ręcznikiem. Podczas oddawania moczu przytrzymać napletek, aby uniknąć zanieczyszczenia florą skóry.	Do badania najlepiej pobrać poranny mocz po przerwie nocnej. Jednorazowy, jałowy pojemnik otwierać wyłącznie na czas napełniania go moczem, nie dotykać jego brzegów oraz wewnętrznych powierzchni. Oddać pierwszą porcję moczu do toalety, nie przerywając oddawania moczu pobrać porcję ze środkowego strumienia do jałowego pojemnika. Końcową porcję moczu należy oddać do toalety. Pojemnik dokładnie zamknąć.	Pojemnik z moczem należy dostarczyć do laboratorium w ciągu 2 godzin, w temperaturze pokojowej, jeśli czas jest dłuższy należy próbkę schłodzić i transportować w temperaturze 2°-8°C (maksymalnie do 24 h). Alternatywną metodą, jeśli nie można dostarczyć próbki moczu do laboratorium w ciągu 2 godzin, jest transport próbki moczu na podłożu transportowo-wzrostowym.
Mocz pobrany przez cewnik	Przed wprowadzeniem cewnika do pęcherza moczowego ujście cewki moczowej i jej okolice należy przemyć dokładnie wodą z mydłem, a następnie preparatem antyseptycznym.	Należy pobierać mocz przez świeżo założony cewnik, a nie przez cewnik utrzymywany wcześniej w pęcherzu. Po wprowadzeniu cewnika pierwszych kilka mililitrów moczu trzeba wylać, ponieważ w	

		pierwszej porcji mogą znajdować się bakterie kolonizujące cewkę moczową. Należy pobrać mocz z zachowaniem zasad aseptyki. Nie pobierać moczu z worka.	
Mocz - osoba pobierająca	Przygotowanie osoby pobierającej materiał: Osoba pobierająca mocz od pacjenta powinna nałożyć jednorazowe rękawiczki ochronne i przestrzegać zasad aseptyki.	Ogólne zasady pobierania moczu: Jednorazowy, jałowy pojemnik otwierać wyłącznie na czas napełniania go moczem, nie dotykać jego brzegów oraz wewnętrznych powierzchni. Do badania najlepiej pobrać poranny mocz, po przerwie nocnej.	

<i>Material</i>	<i>Przygotowanie pacjenta</i>	<i>Instrukcja pobrania</i>	<i>Przechowywanie, transport</i>
Worek spojówkowy- wymaz	Materiał najlepiej pobrać rano, przed umyciem oczu. Jeśli istnieje konieczność pobrania wymazu z oka w innej porze dnia, nie należy przepłukiwać ani nie zakraplać oczu przynajmniej 4 godziny przed poobraniem. Również materiału nie należy pobierać w ciągu 4 godzin po płukaniu lub podaniu środków przeciwbakteryjnych lub znieczulania preparatem wykazującym działania przeciwbakteryjne, Nie wykonywać badania w trakcie antybiotykoterapii ogólnoustrojowej Można stosować bardzo cieniutkie jałowe wymazówki (okulistyczne)	Wymazy pobierać oddzielnie ze ściśle określonego miejsca w oku (spojówka, rogówka), a nie ogólnie z oka. Wymazy pobierać z każdego oka na oddzielny zestaw do wymazów Dokładnie odciągnąć dolną i/lub górną powiekę. Wyjąć z zestawu i zwilżyć wacik wymazówki w jałowym roztworze soli fizjologicznej. Ostrożnie pobrać próbkę z worka spojówkowego jałową wymazówką pocierając wewnętrzną powierzchnię powieki dolnej i/lub górnej w kierunku od zewnętrznego kącika do wewnętrznego. Umieścić wymazówkę w probówce z podłożem transportowym.	Próbkę po pobraniu przechowywać w temperaturze pokojowej. W miarę możliwości dostarczyć jak najszybciej do Zakładu Bakteriologii. Pobrany materiał na wymazówkę bez podłoża transportowego należy dostarczyć najpóźniej w ciągu 2 godzin od pobrania. Do czasu transportu pobrany materiał pozostawić w temperaturze pokojowej.
Wydzielina oczna	z alginianu wapnia, dakronu z podłożem transportowym. Pobieranie wymazów grubymi wymazówkami jak do gardła i nosa powoduje zawsze zanieczyszczenie bakteriami ze skóry i rzęs.	Wydzielinę worka spojówkowego pobrać cienką wymazówką i umieścić w podłożu transportowym; unikać dotykania skóry i rzęs. Materiał płynny pobrać za pomocą strzykawki, przenieść do jałowego pojemnika.	Materiał pobrany na wymazówkę na podłożu transportowym należy dostarczyć do Zakładu Bakteriologii do 24 godzin od pobrania w temp. pokojowej. Materiał pobrany do jałowego pojemnika dostarczyć w ciągu 2 godz. do Zakładu Bakteriologii. Transportować w temp. pokojowej.

<i>Material</i>	<i>Przygotowanie pacjenta</i>	<i>Instrukcja pobrania</i>	<i>Przechowywanie, transport</i>
Wykrywanie antygenu dehydrogenazy glutaminianowej i toksyn A i B Clostridioides difficile w kale	-	Pobrać do jałowego pojemnika w ilości: kał płynny ok. 2-5 ml, kał uformowany w wielkości orzecha włoskiego.	Dostarczyć jak najszybciej do laboratorium. W razie konieczności przechowywać w temp. lodówki, dostarczyć do 24 godz. w temperaturze lodówki.

<i>Material</i>	<i>Przygotowanie pacjenta</i>	<i>Instrukcja pobrania</i>	<i>Przechowywanie, transport</i>
Wymaz z odbytu- wykrywanie genów karbapenemaz KPC, MBL, OXA-48	Okolice, z których ma być pobrany materiał należy dokładnie umyć, nie należy używać maści, kremów, emulsji przed pobraniem materiału.	Materiał pobrać wymazówką, którą należy wprowadzić poza zwieracz odbytu na głębokość ok. 3 cm (konieczny, widoczny ślad kału). Po pobraniu materiału wymazówkę umieścić w probówce z podłożem transportowym.	Materiał pobrany na podłoże transportowe powinien być dostarczony do 24 godz. w temp. pokojowej.

<i>Material</i>	<i>Przygotowanie pacjenta</i>	<i>Instrukcja pobrania</i>	<i>Przechowywanie, transport</i>
Wymaz z nosa w kierunku wirusa SARS-COV-2, oraz w kierunku wirusa RSV i wirusów grypy A i B.	Materiał z nosa można pobrać o każdej porze dnia przed wydmuchaniem nosa oraz pod warunkiem, że przez 2-3 godziny przed badaniem nie były stosowane środki antybakteryjne i inne krople, maści i kremy.	Pobranie wymazu z nosa odbywa się w gabinecie zabiegowym w dniach od poniedziałku do piątku w godzinach 7.35-7.50. Wymaz pobiera osoba uprawniona z Zakładu Bakteriologii. Wprowadzić wymazówkę w nozdrze, na głębokość od 1 do 1,5 cm. Obrócić wymazówkę, dociskając ją do wnętrza nozdrza przez 3 sekundy, jednocześnie palcem dociskając wymazówkę od zewnętrznej strony nozdrza. Używając tej samej wymazówki, powtórzyć procedurę dla drugiego nozdrza. Również zastosować nacisk zewnętrzny drugiego nozdrza. Wyjąć wymazówkę i umieścić w probówce z 3 ml podłoża transportowego do wirusów. Złamać wymazówkę na poziomie oznaczonym linią i szczelnie zamknąć zakrętką probówkę do pobierania próbek.	Test wykonywany jest w Zakładzie Bakteriologii po pobraniu próby.

Zakład Bakteriologii WSS w Olsztynie prowadzi szerszy zakres badań niż przytoczony w tabeli: posiewy krwi, płynu mózgowo-rdzeniowego, płynów ustrojowych, popłuczyn z dolnych dróg oddechowych, materiałów bronchoskopowych, cewników naczyniowych i innych. Ponieważ są to badania wysoko specjalistyczne przeznaczone dla pacjentów szpitalnych, nie uwzględniono ich w powyższym zestawieniu.

Pobieranie wymazów odbywa się w gabinecie zabiegowym na wysokim parterze, pok. 25 w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Olsztynie w dniach od poniedziałku do piątku w godz. 07.35-7.50.

Więcej informacji na temat prawidłowego pobrania materiału i kierunku badań można uzyskać w Zakładzie Bakteriologii pod nr tel. (89) 538-64-60 w dniach od poniedziałku do piątku w godz. 07.30-15:05.